

Žatevný monitoring - 27. týždeň (aktuálne k 12.7.2023)

Po 27. týždni je v najproduktnejších oblastiach Slovenska pozberaných 75 % jačmeňa ozimného, 33 % jačmeňa jarného, 11 % pšenice ozimnej, 3 % pšenice jarnej a 37 % repky.

Žatevné práce postupne začínajú aj vo vyššie položených regiónoch. Škody spôsobuje v niektorých regiónoch premnožený hraboš poľný a poľahnutie porastov, následkom čoho sú úrody a kvalita nižšie.

Vyorávky ozimných plodín za celé územie Slovenska

Plodina	vyorávky z objektívnych príčin (vymrznutie, požer zverov a pod.) (%)	vyorávky z dôvodu preklasifikovania na biopásky (%)
Pšenica ozimná	0,04	0,09
Jačmeň ozimný	0,00	0,04
Raž ozimná	0,31	0,02
Triticale ozimné	0,00	0,03
Ostatné obilniny	0,00	0,00
OBILNINY spolu	0,05	0,08
Repka ozimná	0,47	0,08
Hrach na zrno	11,64	0,00
OZIMINY spolu	0,22	0,02

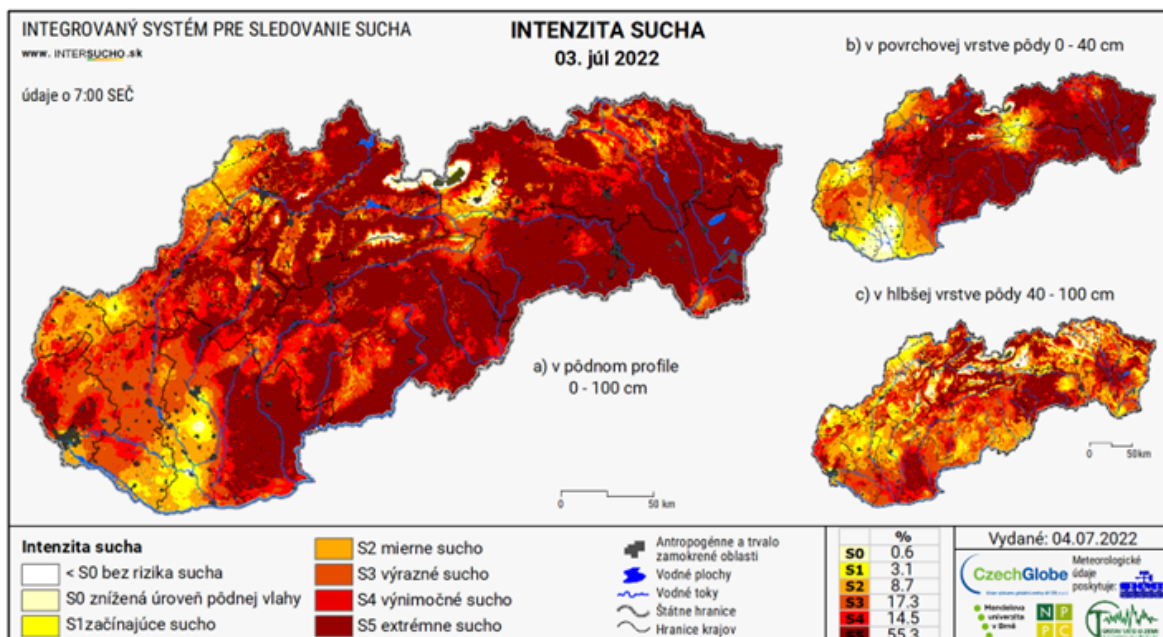
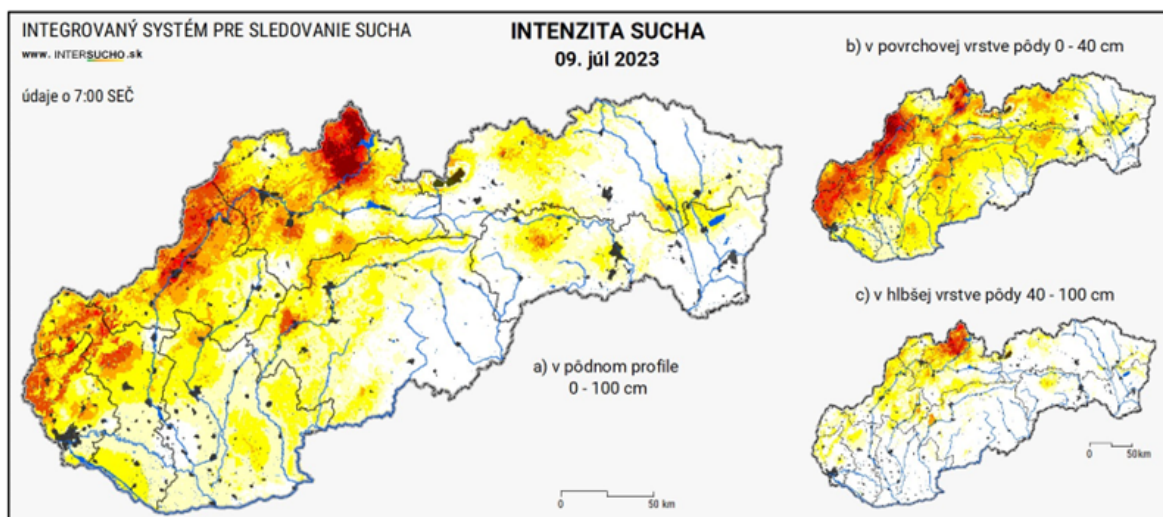
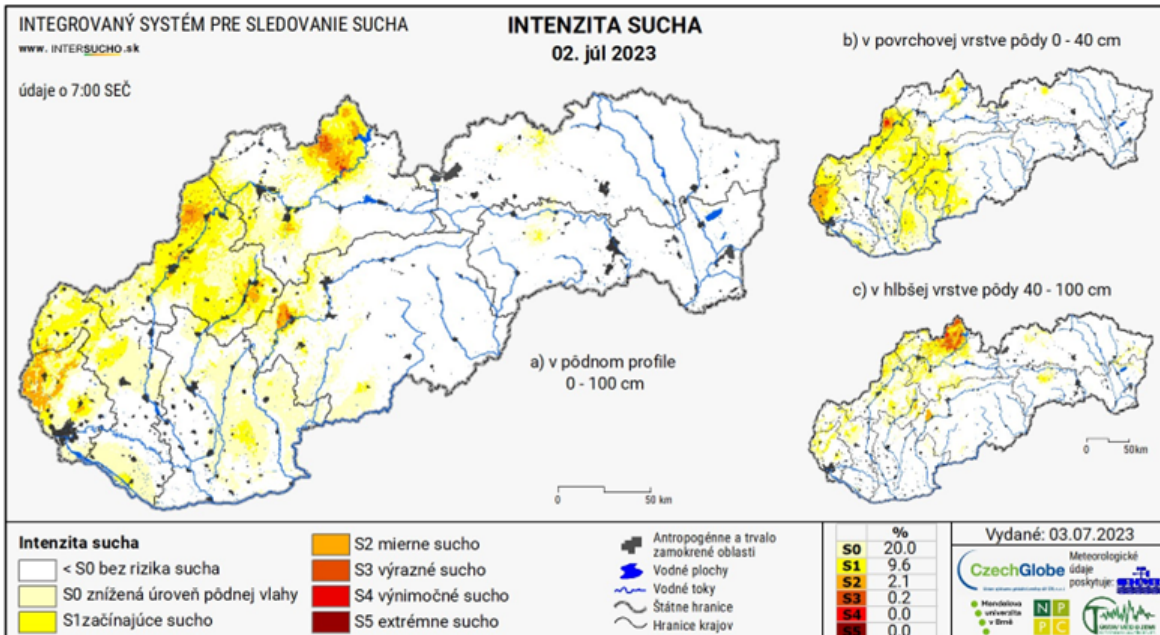
Osev jarných plodín za celé územie Slovenska

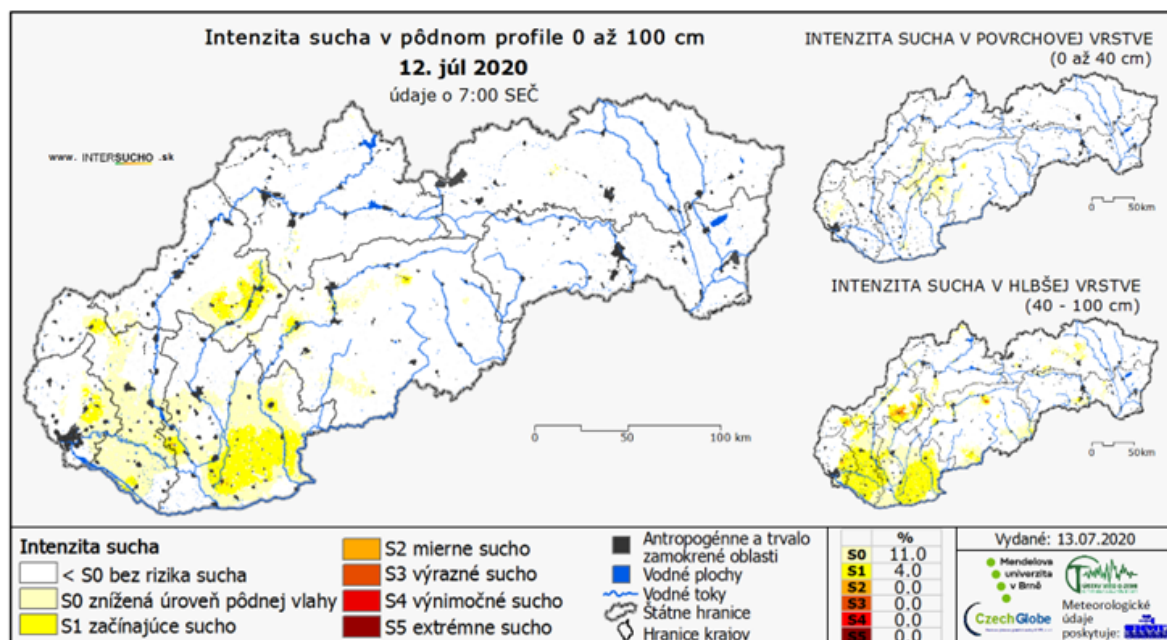
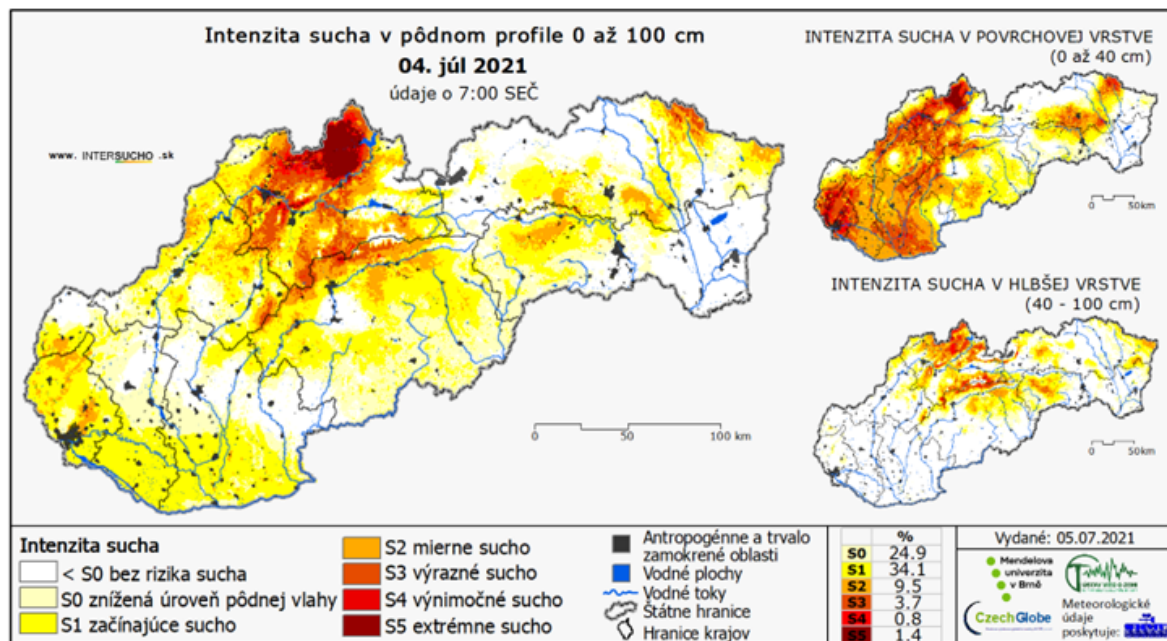
Plodina	skutočne osiate (%)
Pšenica jarná	98,59

Jačmeň jarný	99,32
Raž jarná	89,32
Ovos	96,78
Ostatné obilniny	79,10
Kukurica na zrno	99,54
OBILNINY spolu	99,22
Kukurica na siláž	99,29
Snečnica	99,88
Repka jarná	93,33
Sója	99,49
Ost. olejniný	93,42
Cukrová repa	99,99
Zemiaky	98,20
Hrach na zrno	100,30
Ost. strukoviny	103,35
OLEJNINY spolu	99,53
JARINY spolu	99,36
VŠETKY spolu	99,21

Stav počasia, aktuálny stav pôdneho sucha (zdroj: SHMÚ)

V týždni od 3.7. do 9.7.2023 spadlo najviac zrážok na Hornej Nitre, Zemplíne a Horehroní. Najvyššie úhrny zrážok boli lokálne od 20 do 35 mm. Bez zrážok bolo ojedinele na Záhorí a Dolnom Považí. Zrážky boli v podobe prehánok a búrok, čo spôsobilo opäť veľké rozdiely v rámci jedného regiónu. Po väčšinu týždňa bolo prevažne teplé počasie s veľmi nízkou relatívnou vlhkosťou a vysokým slnečným svitom. Najvyššia teplota bola 34 °C na Záhorí. Najnižšie klesla teplota na 4 °C na Orave a Liptove. Miera intenzity sucha v celom pôdnom je už na úrovni extrémneho sucha na Orave, v povrchovej vrstve aj v Javorníkoch a oblasti Považia. Výrazné až výnimočné sucho je ešte aj na Záhorí, Pohroní a v Malých Karpatoch. Výrazné až extrémne sucho spolu zasahujú približne 6 %. Začínajúce sucho je na 27 % územia, a to prevažne na západnom Slovensku a v západnej časti stredného Slovenska. V povrchovej vrstve je začínajúce sucho na takmer polovici územia. Pre ilustráciu medzoročného rozdielu sucha nasledovne uvádzame mapku sucha za obdobie tohto a predchádzajúcich rokov za 27. týždeň, do pozornosti dávame zmenu stavu sucha za 27. a 26. týždeň tohto roku.

Situácia v regiónoch

V Bratislavskom kraji (okresy Bratislava, Malacky, Pezinok, Senec) podľa informácie z 27.6.2023 začali žatevné práce v rámci okresu Senec na konci 25. týždňa zberom jačmeňa ozimného - zber cca na 5 % s predpokladaným výnosom 4t/ha. Porasty sú poškodené hrabošom, miestami aj 50 %. V 27. týždni pokračovali jarne práce bez problémov. Pšenica ozimná je pozberaná na 15 %, jačmeň ozimný na 64 %, jačmeň jarný na 9 %, repka na 60 % výmery.

V okrese Galanta bol stav žatevných prác k 27.6.2023 nasledovný: žatva sa rozbieha nevýrazne. Kosia sa prvé parcely jačmeňa ozimného, výmerovo zatiaľ menšie plochy. Z dostupných informácií vieme, že poľnohospodári sa naplno začnú venovať žatve koncom týždňa, ak im počasie dovolí. Stav k 04.07.2023: V okrese sa kosil jačmeň ozimný aj jarný. Miestami sa začína aj s kosením repky. Kosí sa resp. kombajny sú na poliach aktuálne takmer na celom území okresu. Z dostupných informácií je výsledok nasledovný: jačmeň ozimný je pozberaný na 75 až 80 % výmery s priemernou úrodou 7,00 t/ha, jačmeň jarný na 35 - 40 % s priemernou úrodou 6,00 t/ha. Kosia sa prvé parcely repky

s priemernou úrodou 3,00 t/ha, výmerovo zatiaľ menšie plochy. Všeobecný jav je, že porasty sú poľahnuté. Stav k 11.07.: V okrese Galanta sa naplno rozbehla žatva aj poveternostné podmienky sú vhodné na celom území okresu. Z dostupných informácií je výsledok nasledovný: jačmeň ozimný je pozberaný na 95 % s priemerom 5,00 t/ha, jačmeň jarný na 15 % s priemerom 6,00 t/ha. Repky poľnohospodárov nepríjemne prekvapili s priemerom len okolo 2,5 t/ha, výmerovo 70 % plochy je už pozberaná. Kosí sa aj tvrdá pšenica predbežne s 5 t/ha. Mak ozimný sa začal kosiť s priemerným výnosom ale aj s prekvapivým podpriemerom. Vo všeobecnosti sa zatiaľ nenapĺňajú očakávania poľnohospodárov vo vzťahu k výnosom.

V Trnavskom regióne začali žatevné práce v 25. týždni, zberom porastov ozimných jačmeňov s priemernou úrodou 6,10 t/ha. V 27. týždni sa rozbehol zber repiek, ukončuje sa zber ozimného jačmeňa, porasty poľahnuté po búrkach v 25. týždni len pomaly strácajú vlhkosť, čo spomalilo rýchlosť žatevných prác.

V okrese Komárno boli žatevné práce zahájené v okolí Hurbanova dňa 26.06.2023 zberom jačmeňa ozimného. Stav k 4.07.2023: Zber jačmeňa ozimného je dokončený na 90% z osiatej plochy. Bol zahájený zber jačmeňa jarného zasiatého v jeseni a zber repky ozimnej. V niektorých lokalitách škody spôsobil ľadovec. Poškodené sú porasty repky, pšenice a kukurice. Vyčíslenie škôd ešte prebieha. Aktualizované 11.07.2023 v 27.týždni bol zahájený zber pšenice ozimnej, úrody sú nad päťročným priemerom.

V okrese Nové Zámky začala žatva zberom ozimného sladovníckeho jačmeňa s priemernými úrodami v závere 25. týždňa. Po 27. týždni je ozimná pšenica pozberaná na 35 %, jačmeň ozimný na 97 %, repka na 70 % výmery.

Na poliach okresu Levice sa žatevné práce začali zberom ozimného jačmeňa dňom 20.06. 2023 (25. týždeň). Zber pokračuje v 26. týždni v celom okrese. Úrody evidujeme v rozmedzí 5,77 – 6,70 t/ha pri objemovej hmotnosti 550 – 665, pozberaná plocha je asi 6 % z celkovej výmery. Čo sa týka kvality ozimného jačmeňa na sladovnícke účely, výsledky naši pestovatelia ešte nemajú rozborované. Predpokladáme, ak nám to počasie dovoľí, tak v tomto týždni sa aj zber ozimného jačmeňa môže

ukončiť u väčšiny pestovateľov. Stav k 04.07.: Od začiatku žatvy (20.06.) u našich členov z jačmeňa ozimného je pozberaných viac ako 70%, čo predstavuje približne 1400 ha. Necelých 48 % je pozberaných z jačmeňa ozimného určeného na sladovnícke účely, pričom kvalita podľa dusíkatých látok je v norme, ale podiely na site sa pohybujú na hranici 80 % . Zaznamenali sme aj podiely pod 70%. Úrody sú vo veľkom rozptyle od 4,55 – 8,52 t/ha, pričom priemer predstavuje 5,88 t/ha. Priemerné úrody sa v porovnaní s minulým rokom nelíšia. V porovnaní s 5 ročným priemerom je priemerná úroda o 0,4 t/ha nižšia. Zber jačmeňa jarného je na úrovni necelých 26% s úrodou 6,4 t/ha. V tomto týždni sa rozbieha aj zber pšenice ozimnej, skosených je 70 ha a očakávame aj zber repky, pokiaľ nebudú práce prerušované lokálnymi zrážkami, tak ako v utorok 04.07. Dňa 26.06. došlo v našom okrese k mimoriadnej situácii, kde nášmu členovi bolo požiarom zničených 6,5 ha ozimného jačmeňa s predpokladanou škodou cca 8 tisíc eur. Našťastie sa to obišlo bez úrazu a škody na zberovej technike. Stav k 11.07. 23 (27 týždeň): Zberové práce na začiatku týždňa boli prerušované krátkymi prehánkami. Zber ozimného jačmeňa je u konca, s priemernou úrodou 5,96 t/ha. V porovnaní s 5 ročným priemerom je priemerná úroda o 8 – 10% nižšia. Z hľadiska kvality ozimného jačmeňa na sladovnícke účely evidujeme podiely na site v priemere cca 80% a nižšie od 60-70% . Obsah N látok sa pohybuje v norme. Pri ozimnom jačmeni môžeme poznamenať, že v porovnaní s jarným jačmeňom dosiahol nižšiu priemernú úrodu i kvalitu, čo v minulých rokoch bolo práve naopak. Z jarného jačmeňa je pozberaných viac ako 56%, s priemernou úrodou 6,09 t/ha. Jačmeň jarný, zasiaty koncom októbra, začiatkom novembra dosahuje lepšie kvalitatívne parametre v porovnaní s jarným jačmeňom siatym na jar. Z ozimnej repky je pozberaných viac ako 63 % , jej úrody sú vo veľkom rozptyle a to 2,88 – 4,64 t/ha. Priemerná úroda v okrese je zatiaľ 3,76 t/ha, čo predstavuje o 10% vyššiu priemernú úrodu v porovnaní s 5 ročným priemerom. Z hľadiska kvality je obsah oleja v rámci normy, na úrovni 42% a viac. Zahájený bol aj zber pšenice ozimnej. Pozberaných je síce len necelých 2000 ha, z viac ako 15 000ha, čo tvorí takmer 12 % . V tomto prípade taktiež pozorujeme veľký rozptyl úrod a to od 4,0 – 7,94 t/ha. Priemer predstavuje 6,60 t/ha, pri porovnaní s 5 ročným priemerom je to o 8% viac, čo nepokladáme za výnimočné. Tohto ročná úroda pšenice ozimnej sa v porovnaní s minuloročnou úrodou, ktorá bola postihnutá suchom, sa javí v pozitívnejšom svetle, o čom svedčí aj priemerná úroda ktorá je o 1,38 t/ha vyššia. Čo sa týka kvality evidujeme, N látky v rozmedzí 10,5 -10,8% (skoré pšenice) , 11,5 – 12,9% (poloskoré pšenice). Pšenica tvrdá je pozberaná na úrovni 27%, s priemernou úrodou 6,15 t/ha, čo je o 0,8t/ha viac v porovnaní s 5 ročným priemerom. Z hľadiska kvality je obsah N látok tesne pod 14 % a objemová hmotnosť nad 800 g/l a sklovitosť ešte nie je vyhodnotená.

V regióne Nitra (okresy Nitra, Topolčany, Šaľa, Zlaté Moravce) podľa informácie z 27.06.2023 začala žatva v 25. týždni zberom jačmeňa ozimného. Po 26. týždni bol jačmeň ozimný pozberaný na 76 % s priemernou úrodou 6,50 t/ha, jačmeň jarný na 12 % výmery s priemernou úrodou 6,22 t/ha. Po 27. týždni finišuje zber jačmeňa ozimného (97 %), pokračuje zber jačmeňa jarného (47 %), repky (21 %) a pšenice ozimnej (8 %).

V oblasti Senice (okresy Senica, Skalica) žatevné práce začali v 26. - 27. týždni zberom jačmeňa ozimného s priemernou úrodou 5,60 t/ha, jačmeňa jarného, hrachu a repky.

V Trenčianskom regióne (okresy Myjava, Nové mesto nad Váhom, Trenčín) bol stav k 27.6.2023 nasledovný: žatevné práce v regióne ešte nezačali, predpoklad jbol v južnej časti po 5.7.2023. Dňa 3.7.2023 bola v južnej časti regiónu Trenčín zahájená žatva. Pozberaných je 302,21 ha jačmeňa ozimného s výnosom v rozmedzí 4,02 - 7,75 t/ha. Pokosených je aj prvých 21 ha jarného jačmeňa, ktorý bol siaty na jeseň. Na konci 27. týždňa sa začal zber repky a pšenice ozimnej.

V okrese Bánovce nad Bebravou žatevné práce začali v 26. týždni zberom ozimného jačmeňa. V regióne BN v 27. týždni pokračovali žatevné práce, výnos jačmeňa ozimného je nízky z dôvodu škôd spôsobených hrabošom poľným, miestami škoda až 50 %, skončil sa zber jačmeňov jarných siatych na jeseň. Robí sa zber slamy a podmietky. Začína sa zber repky. Veľa obilia je poľahnutého, čo sa prejaví na nižších úrodách aj na horšej kvalite a aj sa spomalí zber.

V oblasti Považskej Bystrice (okresy Ilava, Považská Bystrica, Púchov) začala žatva V 26. týždni zberom jačmeňa ozimného s priemerným výnosom 4,42 t/ha. V 27. týždni bola pozberaná iba raž na zeleno a to zo 158 ha a s výnosom 22 t/ha.

V okrese Prievidza ešte zber obilnín a repky nezačal. Tradične sa očakáva začiatok zberu v prvej dekáde júla.

Na Kysuciach (okresy Čadca, Kysucké Nové Mesto), v Turci (okresy Martin, Turčianske Teplice), na Orave (okresy Dolný Kubín, Námestovo, Tvrdošín), v okolí Žiliny (okresy Bytča, Žilina), na Liptove (okresy Liptovský Mikuláš, Ružomberok) pod Tatrami (okresy Kežmarok, Poprad) sa žatva očakáva približne v druhej polovici júla.

V oblasti Zvolena (okresy Detva, Zvolen, Žarnovica, Žiar nad Hronom) sa žatva pomaly rozbiehala v 26. týždni zberom ozimného jačmeňa. Myslíme si, že je celkom dobrá úroda, tak že dúfam že nám to vydrží. Žatva bola prerušená dažďom, čo komplikovalo aj zber slamy z jednotlivých plôch. Treba poukázať hneď na začiatku na nízke výkupné ceny, kde by mal štát vstúpiť ráznejšie na garantovanie výkupných cien ako aj preskladnenia úrody.

V regióne Novohrad (okresy Lučenec, Poltár) bol stav žatvy k 28.6.2022 nasledovný: žatva začala v južných častiach regiónu (lokalita Bolkovce, Filakovo) zberom dozretého ozimného jačmeňa, problémom/komplikáciou je vyššia vlhkosť pôdy a s tým spojená horšia dostupnosť pozemkov. Stav k 4.7.2023.: Zber ozimného jačmeňa postúpil. Pozberaných je 88 % zasiatej plochy. Zber pšenice ešte poľnohospodári nehlásia. Stav k 10.7.2023 .Subjekty hlásia ukončený zber ozimného jačmeňa s úrodou od 4,14 do 5,81 t/ha.28 týždeň začínajú so zberom pšenice ozimnej, repky ozimnej a hrachu.

V okrese Veľký Krtíš sa v 25. týždni žatevné práce ešte nezačali. Stav k 4.7.2023: Žatevné práce začali pokusne v južných častiach okresu zberom ozimného jačmeňa. za sledovaný týždeň bola zobrať úroda z 599 ha, s priemerným výnosom 4,14 t/ha. 11.7.2023: Podľa dostupných údajov sa žatevné práce nerozbehli podľa očakávania. Malé, ale časté zrážky v uplynulom týždni nedovolili rozbehnúť žatvu na plné obrátky. Vo vyšších a severných častiach okresu ešte žatevné práce vôbec nezačali. Zatiaľ evidujeme pozberaných 770 ha ozimného jačmeňa s priemerným výnosom 4,4 t/ha. V okolí Iplá už pokusne zoberali 145 ha repky, s výnosom 2,3 t/ha.

V oblasti Gemera (okresy Revúca, Rimavská Sobota) sa žatva začala k záveru 25. týždňa ešte nezačala, ozimné jačmene ešte neboli zrelé. Situáciu navyše skomplikovalo počasie, nakoľko v závere 25. týždňa sa v regióne vyskytli výdatné zrážky, prejavujúce sa aj búrkami, ľadovcom a zaplavenými porastami. Stav k 4.7.2023 sa po výdatných zrážkach až miestami 120mm víchrice a krupobití začal zber ozimného jačmeňa na dostupných parcelách o ploche 521 ha s výnosom cca 5,5 – 6,0 t/ha. 11.7.2023: končíme zber ozimného a jarného jačmeňa ,koncom28. týždňa a začiatkom 29. týždňa začne zber repky ozimnej a pšenice.

V regióne Dolného Spiša (okresy Gelnica, Levoča, Spišská Nová Ves) poľnohospodári očakávali žatvu v polovici júla. 11.07.2023: Prvé žatevné pokusy v regióne začali tento víkend v porastoch ozimného jačmeňa. Predpoklady naznačujú dobrú úrodu ozimného jačmeňa. Porasty sú väčšinou stojaté, rozhodujúce pre úrodu budú nasledujúce horúce dni, resp. nečakané zmeny počasia. Porasty ostatných obilnín momentálne v regióne sú stojaté. Na úrodnejších plochách vplyvom predchádzajúcich búrok s vetrom sú plochy jarného jačmeňa poľahnuté. Celkove porasty obilnín sa ukazujú v dobrej kondícii. V závislosti od počasia nástup do žatvy v regióne očakávame o cca 10 dní.

V oblasti Bardejova, Starej Ľubovne, Humenného, Medzilaboriec, Sniny žatva zatiaľ nezačala, aktuálne prebieha zber hmoty na trvalých trávnych porastoch.

V okresoch Humenné, Medzilaborce, Snina začala žatva v 27. týždni, podľa informácie z 11.07. je pozberaných 5 % výmery obilnín.

V oblasti Svidníka (okresy Stropkov, Svidník) žatva začala v 26. týždni zberom ozimného jačmeňa.

V regióne Vranov nad Topľou sa žatevné práce začali koncom 26. týždňa. V 27. týždni niektoré poľnohospodárske subjekty ešte len začali s kosbou jačmeňa ozimného a jarného. Zatiaľ počasie nám praje, čo poľnohospodári využívajú v plnom rozsahu.

Polnohospodári v okrese Košice - okolie žatvu začali 30.6.2023 zberom ozimného jačmeňa. Do pondelka 3.7. bolo zožatých 479 ha to znamená 1/3 jej celkovej výmery. Výnosy sa pohybujú od 4,7 do 7,5 t/ha.

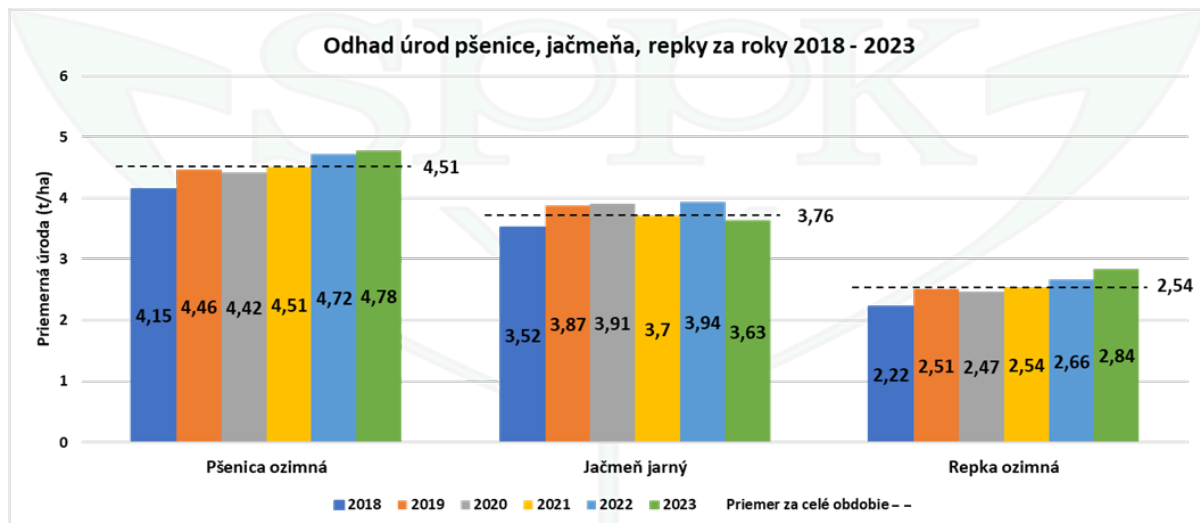
V okrese Trebišov sa žatva k 27.06. ešte nezačala, prvé pokusy o žatevné práce sú v južnej časti okresu. Predpokladá sa jej začiatok v 27. týždni. Stav k 04.07.2023: zber je rozbehnutý naplno, začal sa kosiť jačmeň. Plečkovanie slnečnice a kukurice sa ukončilo. Prebiehajú postreky slnečnice a kukurice. Pšenica sa ešte nezbiera. Poznámka: predajné ceny jačmeňa sú veľmi nízke, na úrovni 120 €/t. Stav k 11.07.2023: jačmeň ozimný je pozbieraný, realizuje sa zber pšenice skorej. Začína sa so zberom repky. Realizujú sa podmietky, koncom týždňa alebo začiatkom budúceho týždňa sa začne postrek slnečníc.

V oblasti Michaloviec (okresy Michalovce, Sobrance) sa žatevné práce začali v 25. týždni zberom ozimného sladovníckeho jačmeňa. Rozbeh žatvy komplikuje daždivé počasie. 6.7.2023 - Minulý týždeň niektoré subjekty sa pokúšali o zber ozimného jačmeňa, avšak kvôli predchádzajúcim dažďom porasty boli ešte značne vlhké. Viac menej žatva najmä v sobraneckom okrese začína 6.7. 2023 zberom ozimného jačmeňa a podľa vyjadrenia niektorých členov vyskúšajú aj zber repky. Parametre úvodnej vzorky ukážu, či porasty sú dostatočne suché. Pri slnečnom počasí s vysokou pravdepodobnosťou naplno sa zberové žatevné práce v regióne rozbehnú v 28. týždni, čiže po 10. júli 2023.

Odhad úrod pšenice ozimnej, jačmeňa jarného a repky ozimnej v rokoch 2018 - 2021

Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy (NPPC – VÚPOP) pripravil v súlade s metodikou Spoločného výskumného centra Európskej komisie (JRC) k dátumu 10.05.2023, odhad úrod pšenice letnej formy ozimnej, jačmeňa jarného siateho a kapusty repkovej pravej. Podľa tohto odhadu by pšenica ozimná mohla dosiahnuť priemernú úrodu 4,78 t/ha, jačmeň jarný 3,63 t/ha, repka ozimná 2,84 t/ha. Pre porovnanie medziročného rozdielu predpokladaných úrod uvádzame, že v rovnakom období roku 2022 bol odhad pri pšenici ozimnej 4,72 t/ha, pri jačmeni jarnom 3,94, pri repke 2,66 t/ha, v roku 2021 bol pri pšenici ozimnej predpoklad 4,51 t/ha, pri jačmeni jarnom 3,70 t/ha, pri repke ozimnej 2,54 t/ha. V roku 2020 bol predpoklad týchto úrod nasledovný: pšenica ozimná 4,42 t/ha, jačmeň jarný 3,91 t/ha, repka ozimná 2,47 t/ha. V rovnakom období roku 2019 bol predpoklad úrod týchto plodín nasledovný: pšenica ozimná 4,46 t/ha, jačmeň jarný 3,87 t/ha, repka ozimná 2,51 t/ha, v roku 2018 bol predpoklad úrod týchto plodín nasledovný: pšenica ozimná 4,15 t/ha, jačmeň jarný 3,52 t/ha, repka ozimná 2,22 t/ha.

Údaje o úrodách plodín za SPPK/RPPK za roky 2015 - 2022

Plodina	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Priemer za 8 rokov
Pšenica	5,45	6,07	4,91	4,97	4,97	5,53	5,84	5,05	5,35
Jačmeň jarný	4,88	5,37	4,37	4,04	4,69	5,10	4,83	4,74	4,75
Jačmeň ozimný	5,04	5,65	5,41	4,99	5,44	5,75	5,70	5,15	5,39
Jačmeň spolu	4,77	5,48	4,66	4,32	4,94	5,35	5,14	4,91	4,95
Raž	3,51	3,91	3,33	3,52	3,60	4,14	3,61	3,83	3,68
Ovos	3,15	3,26	2,70	3,01	2,85	3,09	2,78	2,85	2,96
Tritikale	3,90	4,47	3,78	3,81	3,62	3,74	3,82	3,92	3,88
Hustosiate obilniny spolu	4,77	5,71	4,74	4,76	4,87	5,34	5,48	4,93	5,08
Repka	2,59	3,44	3,01	2,98	2,85	3,00	3,04	3,24	3,02

Zdroj:

Slovenský hydrometeorologický ústav,

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Regionálne poľnohospodárske a potravinárske komory, poľnohospodárske subjekty,

Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy.